

Machtstheater

Politiek is vaak theater, maar theater is ook politiek. Dat blijkt uit het promotie-onderzoek van historica Sadijah Boonstra aan de VU naar de Indonesische Wayang-theaterform, die in 2003 tot Unesco-erfgoed werd uitgeroepen.

De eerste beschrijvingen van dit poppentheater stammen uit de koloniale periode. Nederlandse geleerden waren denigrerend en negeerden vermakelijke aspecten, zoals flauwe en grove grappen. Als reactie daarop benadrukten Indonesische nationalistende mystieke en filosofische kanten van Wayang, dat theater, (politiek) cabaret en muziek met elkaar mengt. Zo werd Wayang een onderdeel van een prille nationale identiteit.

Na de onafhankelijkheid in 1949 verstevigden de opeenvolgende presidenten Soekarno en Soeharto de Indonesische nationaliteit door Wayang te institutionaliseren. Het theater stond onder stevige controle en werd voor politieke campagnes ingezet.

Wayang als erfgoed is dus geconstrueerd in wisselwerking met de historische politieke context, stelt Boonstra. Die interactie gaat door. Dankzij de massamedia zijn hedendaagse poppenspelers invloedrijke supersterren. Poppenspeler Enthus Susmono introduceerde George Bush (links) en Saddam Hoessein in zijn theater, tot ongenoegen van traditionele liefhebbers. Maar zijn populariteit leed er niet onder. Integendeel: in 2014 werd Susmono verkozen tot regent van de regio Tegal.

